

Да ли нашите модернисти застават на някакво гледище, остава да си отговорят читателите сами, защото от онова, което е писано до сега и от казаното тук там из страната от някои техни другари, те като че сами не се разбират. Защото те говорят за вечното, далечното, незнайното, ала кое е това вечно, далечно, те не дават ответ. И нема да дадат, защото всичко достойно за перото на „модерниста“ води кжм незнайното, което си остава незнайно.

„Може би“ е любимата им фраза. „Кой знае“, — си отговарят; „един господ знай“, — отвржщат те. За тех *нещо и нищо* е равнозначеще.

А то не е така.

Не е формата, по която трябва да се причисли едно творение кжм някое литературно течение. Мирогледа на писателя е мерилото. И за това Достоевски и Толстой, в чиито творения е прокаран вжзгледа, като червена нишка, че чрез страданието е пжтя за превжзмогване на личността, би следвало да се причислят кжм модернистите. И ето ви двама модернисти, които са работили, когато за модернизм и дума не е ставало! А никой от нашите модернисти нема да каже, че е ученик на Достоевски или Толстой. Напротив най-добрите ни писатели, известни като привжрженици на здравия реализм, са се учили у Толстой и Достоевски.

И за това, когато се прави оценка на явилите се произведения през една година, оценката трябва да се дава вжз основа на вжтрешните художественни ценности, внесени чрез тия творения, а не вжрху формата; и по това: до колко в тях е отразен живота, който трябва да тласка напред.

Нека прочие прегледаме какво ни донесе миналата година в областта на художествената литература за да разберем по кой пжт вжрви тя след войните.

Антон Страшимиров даде роман *Бена*. Главното лице — Бена — чието име носи романа е момиче, което е расло не тжй както обикновените момичета: да пази традиция, да има страха. Бена е чела книги, които ѝ наджхали големи идеи за силата на индивидуалистите, извикали фантастични образи за мжжа, сжбудили много волни мисли — така израстло в душата ѝ видението за силния мжж. Него тя пожелава, бленува и е готова да стжпче традиционното пред пожеланията на силният. И Бена намира такжв мжж: за нея Раданов е тоя човек, който ереща в малжк град край морето. Че Раданов е женен това за нея нема значение. Ала за Раданов не е тжй. Той, големия човек, не е израстнал с книжните идеи само. Той дирй да примири етиката с волността.

Борбата у Раданов е главоломна.